ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Β΄ ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2002
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η εντολή που στο όνειρό του λαμβάνει ο Σωκράτης, "μουσικήν ποίει και εργάζου" (Φαίδων 60γ-62γ), μπορούσε να εκληφθεί και ως υποδήλωση της σημασίας της τέχνης τόσο στην παιδεία όσο και στη ζωή γενικότερα, με την προϋπόθεση ότι η παιδεία έχει τελικό στόχο την ανύψωση του ανθρώπου από άτομο σε πρόσωπο με γνώση αλλά και ευαισθησία, με κρίση και ανθρωπιά, με εσωτερική **καλλιέργεια** και κοινωνική συνείδηση.

Φυσικά όλες οι μορφές τέχνης (ποίηση, μουσική, εικαστικές τέχνες, θέατρο κ.λ.π.) **συμβάλλουν** σε αυτή την καλλιέργεια και διευρύνουν το υπαρξιακό πεδίο. Θα εξετάσουμε όμως εδώ μόνο τις εικαστικές τέχνες και θα επικεντρωθούμε πιο συγκεκριμένα στη ζωγραφική, που ως μάθημα διδάσκεται με διάφορα ονόματα στις δύο πρώτες βαθμίδες της εκπαίδευσης, μια και ενδιαφερόμαστε για τη σχέση και τη σύζευξη της τέχνης με την παιδεία. (...)

Η σημασία της γνώσης της τεχνικής, του σχεδίου και του χρώματος βοηθά το παιδί να ανοίξει ευκολότερα διάλογο με τις εικαστικές τέχνες να κατανοήσει τις μορφές και να διαμορφώσει δικά του κριτήρια. Κριτήρια που ξεκινούν από την αποτίμηση των έργων τέχνης, του ζωγραφικού πίνακα και της τοιχογραφίας, του χαρακτικού και του γλυπτού και φθάνουν ως την επιλογή των επίπλων, των χρηστικών αντικειμένων, τα ενδύματα, τη μόδα. Βοηθούν το παιδί να διαμορφώνει αυτό που, γενικά, ονομάζουμε "καλό γούστο" και που έχει τόσο μεγάλο ρόλο στην καθημερινή ζωή και μπορεί να συντελεί στον

περιορισμό της χυδαιότητας, η οποία από παντού μας κατακλύζει. (...)

Στην εκπαίδευση του τέλους του 20ου αιώνα υπάρχει η τάση, η μάθηση να **αντιμετωπίζεται** κυρίως ως μέρος της παραγωγικής διαδικασίας. Συχνά ο προγραμματισμός υπακούει σε αυτή την κατεύθυνση. Σε αυτό το πλαίσιο οι διδακτικές ώρες που διατίθενται για τα καλλιτεχνικά (και άλλα σχετικά μαθήματα) ίσως να θεωρούνται από τους τεχνοκράτες καταδαπάνηση ωφελίμου χρόνου. Η κοντόφθαλμη **ωφελιμιστική** αυτή αντίληψη – που δύσκολα θα την ονόμαζα "εκπαιδευτική" – παραβλέπει την **ουσιαστικότερη** πλευρά της παιδείας. Γιατί ακριβώς στην εποχή που η τεχνολογική εκπαίδευση και η πληροφορική είναι αναγκαίες για την επιβίωση την προσωπική αλλά και την εθνική, αυτά τα "άλλα" μαθήματα, όπως τα καλλιτεχνικά, είναι απαραίτητα για να επιτελέσει η παιδεία τον ύψιστο στόχο της: να διασώσει το ανθρώπινο πρόσωπο από τη μαζικοποίηση, την απανθρωποποίηση και τη μετατροπή του σε έναν αριθμό.

Η αυτονόητη αξία της τέχνης για την παιδεία και η άμεση σχέση μαζί της, καθώς και η καθοριστική για τη ζωή μας σημασία της, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι παιδεία και τέχνη είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα μεταξύ τους.

Από τον ημερήσιο τύπο.

Α. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις.

Μονάδες 25

Β1. «Στην εκπαίδευση του τέλους του 20ου αιώνα υπάρχει η τάση, η μάθηση να αντιμετωπίζεται κυρίως ως μέρος της παραγωγικής διαδικασίας».

Να σχολιάσετε σε μία παράγραφο την παραπάνω άποψη του συγγραφέα.

(60-80 λέξεις).

Μονάδες 10

Β2. Να δώσετε στο παραπάνω κείμενο έναν τίτλο με σχόλιο και έναν χωρίς σχόλιο.

Μονάδες 5

Β3. Να αντικαταστήσετε την κάθε λέξη που ακολουθεί με άλλη, χωρίς να αλλοιώνεται η σημασία του κειμένου:
καλλιέργεια, συμβάλλουν, αντιμετωπίζεται, ωφελιμιστική, ουσιαστικότερη.

Μονάδες 5

Β4. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

α) «Η κοντόφθαλμη ωφελιμιστική αντίληψη παραβλέπει την ουσιαστικότερη πλευρά της παιδείας».

β) «Η σημασία της γνώσης της τεχνικής, του σχεδίου και του χρώματος βοηθά το παιδί να ανοίξει ευκολότερα διάλογο με τις εικαστικές τέχνες».

Μονάδες 5

Γ. Σύμφωνα με τον αρθρογράφο, η διδασκαλία των καλλιτεχνικών μαθημάτων θεωρείται αναγκαία για τη δημιουργία ολοκληρωμένων ατόμων, παρά την άποψη ορισμένων τεχνοκρατών ότι "ίσως αποτελεί καταδαπάνηση ωφελίμου χρόνου"

Σε ένα άρθρο για την σχολική εφημερίδα σας να αναπτύξετε τις απόψεις σας για το ρόλο και τη σημασία της διδασκαλίας της τέχνης στο Σχολείο.

(400-500 λέξεις).

Μονάδες 50